

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike. — Inserati do 30 petič 2.— Din, do 100 vrst 2.50 Din, večji inserati petič vrsta 4.— Din; notice, poslano, izjave, reklame, preklici beseda 2.— Din. Popust po dogovoru. Inseratni davek posebej. »Slovenski Narod« velja letno v Jugoslaviji 240.— Din. za inozemstvo 420.— Din.

Upravništvo: Knaflcova ulica št. 5, pritličje. — Telefon št. 304.

Poština plačana v gotovini.

Uredništvo: Knaflcova ulica št. 5, I. nadstropje. — Telefon št. 34.

Burja v Narodni skupščini

Vladna večina odobrava teror notranjega ministra in si ne upa obsoditi gaženja poslanske imunite. — Radi silnega hrupa prekinjena seja.

— Beograd, 18. februarja. Današnja seja Narodne skupščine je bila zelo viharna. Opozicija je z ozirom na teror, ki ga izvajajo radikali v Bosni in Hercegovini nad političnimi nasprotniki, energično protestirala in ostro napadala vladno. Prišlo je do viharnih prizorov, tako da je moral predsednik sejo prekiniti.

Predsednik Narodne skupščine je otvoril sejo ob 10.15. Po običajnih formalnostih in izpolnitvi nekaterih skupščinskih odborov za prenos raznih zakonskih osnutkov je predsednik Trifković najprej odgovoril na interpelacijo predsednika JMO dr. Spaha, ki se pritožuje, da je neki sreski poglavar v Bosni dal aretirati poslanca Sumavića. Predsednik Trifković je v svojem odgovoru povdaril, da se je takoj obrnil na ministra notranjih zadev za pojasnilo ter je prejel poročilo, da tam o tej aretaciji ni ničesar znanega in da poslanec Sumavić sploh ni bil aretiran. Interpelant dr. Spaho je energično protestiral proti takemu načinu odgovarjanja, ki sloni na informacijah onih organov, ki so obdolženi zlorab svoje oblasti.

Med dr. Spahom in predsednikom je prišlo nato do ostrega prekanja. V vsej dvorani je nastal velikanski hrup. Marko Trifković je pojasnjeval, da pravi poročilo notranjega ministra, da je orožništvo aretiralo samo nekatero udeležence shoda, da pa je poslanec Sumavić brez povodi sledil orožnikom. Opozicija je začela energično protestirati proti temu, da predsednik skupščine zagovarja policijski teror notranjega ministra, mesto da bi zaščitil poslance pred njegovimi zlorabami in zlorabami podrejenih organov. Radi razpiranja je predsednik kaznoval poslanca Kokanovića s pismenim ukorom. Kokanović je proti temu protestiral, češ kako bodo postopali policijski uradniki še le zdaj,

ko bodo zvedeli, da sam predsednik parlamenta zagovarja početje notranjega ministra. V splošnem tršču so padali težki očitki na račun vladne večine in zlasti klerikalci so morali preslišati marsikako gorko. Radi silnega nemira je predsednik sejo prekinil in jo zopet otvoril še le čez četrte ure, ko se je vihar malo polegel.

Po zopetni otvoritvi so govorili še dr. Spaho, predsednik Trifković ter poslanca Kapetanović in Sumavić, ki je ugotovil, da so orožniki imeli pismen ukaz sreskega poglavarja, naj ga aretirajo. Navedel je točno številko dotičnega akta. Vse njegovo dokazovanje, da je poslanec, ni nič pomagalo. Seje na energične proteste v Beogradu ga je glavni čez dva dni izpustil.

Nato je govoril notranji minister Boža Maksimovića, ki je med stalnimi klicmi opozicije izjavil, da mu potek tega dogodka ni znan ter da bo takoj uvedel preiskavo. Nato je odgovarjal še na vprašanje poslanca Kujundžića glede aretacije narodnega delavca Borisavljevića. Glede te aretacije je notranji minister izjavil, da so oblasti postopale v smislu obstoječih predpisov. V skupščini je nastal nov vihar, ki se je polegel šele, ko je skupščina prešla na dnevni red.

V nato sledeči proračunski debati je prvi govoril poslanec dr. Spaho, ki je v skoraj enournem govoru ostro kritiziral vladno politiko v Bosni, ki se vedno bolj pogreza v siromaštvo in ječi pod neznosnimi davčnimi bremenami. Naglasil je, da sedanja vlada negira parlamentarnost, razem ter uvaja nezasišani teror, kakor je to pokazala naša današnja seja. Radikalni stranki se je samo s terorjem posrečilo, pridobiti tako veliko mandatov. Zato bo glasoval proti proračunu.

Predsednik je nato zaključil ob 12.30 sejo ter sklical prihodnjo za jutri dopoldne.

Vse bosanske s ranke proti radikalom

Kako se maščuje klerikalno-radikalni atentat na demokratska načela v oblastnih skupščinah. — Sporazum vseh strank proti radikalom v Bosni in Hercegovini.

— Beograd, 18. februarja. V vseh političnih krogih vlada z ozirom na predstoječe sklicanje novoizvoljenih oblastnih skupščin največje zanimanje. Uredbo notranjega ministra Maksimovića, s katero je na željo klerikalcev spremenil poslovnik oblastnih skupščin in s tem popolnoma izločil kontrolo manjšine nad večino, vzbuja v radikalnih vrstah vedno večjo nezadovoljnost. Naglašajo se, da je s tem, ko je izročil v Sloveniji oblastne skupščine popolnoma v roke klerikalcev, škodoval interesom stranke in vseh ostalih pokrajinah. Zlasti so ogorčeni bosanski in dalmatinski radikali, ki so v vseh oblastnih skupščinah v manjšini in tako izločeni od oblastne samouprave, ker so opozicijske stranke sklenile sporazum in si s tem zagurale večino.

Beograd, 18. februarja. Pogajanja, ki so se vršila v zadnjih dneh med radikali in muslimani glede skupnega nastopa pri konstituiranju oblastnih skupščin v Bosni in Hercegovini, so bila včeraj prekinjena in so ostala popolnoma brez uspeha. JMO je stavila kot predpogoja za nadaljnja pogajanja takojšnji odstavek radikalnih občinskih komisarijev v Bosni in Hercegovini in imenovanje svetov na podlagi izidov zadnjih oblastnih volitev ter razpis občinskih volitev najkasneje tekom treh mesecev. Ker radikali na to zahtevo niso pristali, so bila pogajanja prekinjena. Istočasno so se vršila pogajanja med Davidovičevimi demokrati, radičevci, zemljoradniki in JMO, ki so danes dopoldne dovedla do definitivnih sklepov, glasom katerih nastopijo vse te stranke v oblastnih skupščinah složno proti radikalom. Posledica tega je, da ostanje radikali popolnoma brez vsakega zastopstva v oblastnih odborih. Vse te stranke odpošljejo na prve seje oblastnih skupščin svoje poslance s primernimi direktivami za oblastne poslance. Častna mesta v oblastnih skupščinah bodo stranke razdelile med seboj na podlagi proporca. Med radikali vlada radi tega veliko ogorčenje, zlasti zoper notranjega ministra Božo

Maksimovića, ki je s svojo najnovejšo uredbo na željo klerikalcev spremenil poslovnik oblastnih skupščin in tako onemogočil kontrolo manjšine nad večino, ne da bi preudaril, da s tem najhuje udari tudi radikale v Bosni in Hercegovini, ker nima tam radikalna stranka v nobeni oblastni skupščini absolutne večine.

Včerajšnja seja Narodne skupščine

— Beograd, 18. februarja. Seja Narodne skupščine se je včeraj nadaljevala dopoldne ob 16. Govoril je najprej zemljoradnik Moskovljević, ki je zameril dr. Kulovcu, da ne odgovarja točno na vprašanja, marveč se izmika z raznimi obljubami; nato pa samostojni demokrat Juraj Demetrović, ki je svoj čas predložil zakonski načrt o regulaciji vodopravnih doprinosov. Takratni poljedelski minister Pucej je najnost odklonil. Če bi bil sprejet njegov predlog, bi bile vse poplavne katastrofe izostale, tako pa je bilo uničene na tisoče orahov zemlje. Bivši poljedelski minister g. Pucej se je skušal nato braniti pred iznesenimi očitki ter je ostro napadel sedanjega ministra dr. Kulovca, ki da ni niti vedel, da bo moral odgovarjati na to interpelacijo in je zato popolnoma neprivržen. Nemški poslanec dr. Moser je izjavil, da veruje v dobro voljo novega poljedelskega ministra ter priporoča, da se čim prej podvzamejo koraki, da se v bodoče take katastrofe preprečijo. Na predlog poslanca Stankovića (rad.) je bil sprejet prehod na dnevni red, glasom katerega naj država poravnava vse terjatve vodnih zadrug v Vojvodini, ministarstvo za poljedelstvo pa naj skupno s finančnim ministrom čim prej izpostavi primerno posojilo, da se izvrše vsaj najnujnejša popravila nasipov in hidro-tehniških objektov. Vladna večina je nato sprejela zaupnico vladi.

Besnenje viharja v Kaliforniji

Porušeno mesto San Diego. — Ustavljeno delo v Hollywoodu. — Onemogočen promet med zapadno in vzhodno Ameriko. — Kar ni razdejal vihar, uničujejo poplave.

— New York, 18. februarja. Iz San Francisca poročajo, da vladajo ob vsej obali od Los Angelesa do San Diega strahoviti snežni meteži. Po dosedanjih vesteh je 20 mrtvih in 50 težko ranjenih.

— London, 18. februarja. »Times« poročajo iz New Yorka, da razsajajo v zapadnem delu Zedinjenih držav nepopisni snežni meteži. V Kaliforniji je 25 mrtvih, 11 oseb je zasula lavina pri Sierrri Nevadi. 50 filmskih igralcev, ki so se nahajali v bližini Sierrre Nevade, so pet dni pogrešajo. San Diego je od ostalega sveta popolnoma odrezan ter so porušene vse telefonske in brzojavne zveze.

Ves promet je v zapadnem delu Zedinjenih držav ukinjen. Tudi nadzemske brzojavne žice so potrpane, tako

da prihajajo vesti le brezžično in po obeh kablji.

Zelo prizadeto je tudi filmsko mesto Hollywood, kjer je vihar znatno poškodoval več filmskih ateljev in so morali filmanje ustaviti. Pač pa se je spretnim operaterjem posrečilo posneti številne prizore o besnenju in uničevanju orkana. Te slike bodo filmska podjetja sedaj porabila kot vsavke v raznih novih filmih.

Tudi v San Franciscu samem so povzročili orkani veliko škodo, čeprav leži mesto že izven teritorija, ki je bil najhuje prizadet. Promet v luki je zelo oviran, ker si upajo odpojaviti le največji, z vsemi modernimi pripomočki opremljeni parniki.

(Glej tudi poročilo v rubriki »To in ono« na 4. strani.)

Poljska zunanja politika

V zadnjem času so evropski listi mnogo pisali o zblizanju med Poljsko in sovjetskimi Rusijo. O tem vprašanju je te dni poljski zunanji minister Zaleski novinarjem sledečo izjavil:

Ob raznih prilikah sem že naglasil, da sem trdno prepričan, da zamorejo le regionalni pakti zagurati trajen mir v Evropi. Znan je, da se kreta v tem pravcu vsa poljska zunanja politika. Poljsko-sovjetski pakt bi tvoril le ne člen v verigi in sistemu takih paktov, ki jih hočemo skleniti z vsemi našimi sosednimi državami. Ti pakti ne bodo velikega pomena samo za neposredno udeležene države, marveč tudi za vso ostalo Evropo. Sklenitev pakta s sovjetsko Rusijo si želimo predvsem radi tega, ker bi značilno okrepitev garancij za mir v vzhodni Evropi in spopolniti pakt, ki sta jih Rusija in Poljska sklenili z baltičskimi državami. Poljska je pripravila tudi že ves material za sklepanje trgovske pogodbe s sovjetsko Rusijo. Na tem se dela tudi v Moskvi in upam, da bo prišlo do medsebojnega sporazuma. Z ozirom na povsem neenako uređitev držav seveda ni izključeno, da se bodo pogajanja morda zavlekla.

Smernice poljske politike napram Nemčiji so znane. Skupni interesi Poljske in Nemčije zahtevajo tako z ozirom na medsebojne odnose, kakor z ozirom na splošno mednarodno politično situacijo trajno in mirno sodelovanje med obema državama. Grupiranje političnih sil v Nemčiji je čisto notranja zadeva Nemčije. Seje v trenutku, ko se bo nova politična konstelacija začela izražati tudi na zunanji, bo mogoče točneje precizirati poljsko stališče napram eventualni novi politični liniji. Mi bomo z največjo pozornostjo tudi v bodoče spremljali razvoj političnih dogodkov v Nemčiji in razvoj nemško-poljskih odnosov, na katere bo vplivalo v veliki meri tudi stališče, ki ga bo zavzela nova nemška vlada napram posrednim gospodarskim vprašanjem, zlasti o priliki nadaljevanja trgovinskih pogajanj, ki so začasno prekinjena. Upam, da bo tudi Nemčija presojala položaj s stališča važnosti urejenih gospodarskih odnosov.

Češkoslovaška in Poljska živita v normalnih, prijateljskih sosednih odnosih. Tri glavne pogodbe in cela vrsta manjših konvencij je pripomoglo k razčiščenju raznih spornih vprašanj in odstranitvi vse nesporazume. Med obema državama je odprto široko polje sodelovanja na kulturnem in gospodarskem polju, na materialni in idejni bazi. Zanočeto sodelovanje se je pokazalo že v Društvu narodov, kjer sta obe državi skupno nastopili v obrambo svojih skupnih interesov.

Zagonetno potovanje rumunskega prestolonaslednika

Sestanek in sprava med princem Karlom in princeso Heleno?

— Bukarešta, 18. februarja. Tukaj se je včeraj razširila vest, da je izginil prestolonaslednik Mihajlo ter da je odveden v inozemstvo. Pred par dnevi je Mihajlo odpotoval v spremstvu svoje matere v Italijo. Po treh dneh se je princesa Helena vrnila, toda brez sina. Ta vest je izzvala v Bukarešti velikansko senzacijo. Službeno se zatrjuje, da je prestolonaslednik Mihajlo ostal v Italiji iz zdravstvenih razlogov. Iz druge strani pa se doznava, da je princesa Helena namenoma pustila sina v Italiji, da bi onemogočila načrte Bratiarua, ki hoče definitivno preprečiti povratek bivšega prestolonaslednika princa Karla. Glasom vesti iz drugega vira se je princesa Helena sestala v San Remu s svojim možem princem Karlom in pustila malega Mihajla pri njem. Splošno pozornost je vzbudilo dejstvo, da se je princesa Helena vrnila v spremstvu svoje tete, sestre bivšega grškega kralja Konstantina, in v spremstvu princa Viliama, brata rumunskega kralja Ferdinanda.

Iz ljubljanske kronike

Mučen prizor na Marijinem trgu. — Goljufije in tatvine.

Zadnje dni sta se v Ljubljani, ki je drugače predpustno razpoložena, dogodili dve karakteristični goljufiji.

K posestniku in trgovcu Franu Kmetu v Zgornji Šiški je prišel neki Jože ter mu pokazal pismo trgovke ge. Trohe, ki ima svojo trgovino na Kodeljevem. V pismu je trgovka naročila g. Kmetu, naj izroči Jožetu 4½ kg gosjega puha, vrednega 900 Din. Trgovca Kmet je Jožetu blago izročil, ta pa je z njim za večno izginil. Trgovca je nato prijel trgovko, da je dobil lakoničen odgovor, da ni ona dala nikakega naročila in da je dotično pismo kratkoma lofirano. Sedaj iščejo pretkanega Jožeta, ki se je baje skril nekam na deželo.

Za izpraznjena stanovanja se v Ljubljani bijejo ljute in ogorčene borbe. Boljša delavska družina je ukrenila že vse mogoče korake, da bi prišla v nekoliko zdravjeje stanovanje. Te dni je posetil to družino prefrigani in v raznih slenarskih trikih izurjeni Jože Č. Obljubil je po daljšem posvetovanju delavčevi ženi Mariji, da preskrbi lepo, udobno in zdravo stanovanje. »Sel bom na stanovanjsko sodišče. Tam poznam vse gospode, ki nakazujejo stanovanja. Treba pa je nekaj kovačev za kolke.« Tako je zaključil Jože svoje modrovanje. Žena vsa vesela, da dobi primerno stanovanje, je izročila Jožetu 125 Din. Čez dva dni se je Jože zopet pojavil pri delavčevi družini. Odločnih korakov in ves žareč v obrazu je vstopil v sobo ter takoj začel govoriti:

»Stanovanje imate. Na stanovanjskem sodišču je vse urejeno. Dobite stanovanje gospoda orožnika Umnika. Tam na Cesti na Gorenjsko železnico. Lepo in zdravo je to stanovanje!«

Pokazal je ženi obenem še neko potrdilo, podpisano od pisarniškega ravnatelja stanovanjskega sodišča g. Fr. Selana, ki potrjuje, da je zadeva stanovanja g. orožnika Umnika rešena in da se stanovanje odkazuje g. Ignaciju K. Za razne stroške in pota je nato Jože zahteval primeren honorar. Dobil je še 162 Din. Lahko si mislimo, kako je bila uboga žena presenečena, ko so ji na stanovanjskem sodišču resno in uradno povedali, da o celi stvari ničesar ne vedo.

Ko so Jožeta nato prišli, je kratko in cinično odgovoril: »Bom že na mero-dajnem mestu odgovorjal!«

Bančna uradnica gđc. Anica Zabukovec je danes dopoldne prijavila policiji, da je včeraj najbrže med opoldanskim odmorom neznan vlomilec, kateremu so morale biti razmere prav dobro znane, odnesel iz spalne sobe v II. nadstropju hiše v Stritarjevi ulici št. 17 več zlatnine v skupni približni vrednosti 5000.— Din. Odnesele je med drugim 12 malih briljantov. Vlomilec je po sobi vse premetal, prebrskal je vse nezaklenjene predale v omari, dočim je pustil zak

Iskrenost bratstva s Čehi

Pobratimstvo med Českoslovaško in Jugoslavijo je nujno in trajno. — Vežeta nas skupna prošlost in skupna bodočnost. — Pomen obiska naših parlamentarcev v Pragi.

Jugoslovanski parlamentarci se nahajajo te dni v Českoslovaški kot gostje českoslovaškega parlamenta.

Českoslovaški parlamentarci sprejemajo naše Narodne skupščine z izrazi prijateljstva in zavezništva, českoslovaško časopisje jim posveča pozdravne članke in priobčuje razprave o stikih med obema slovanskima narodom, ki ju veže mnogo več nego samo formalno zavezništvo.

Izrazi bratstvih čustev med Českoslovaki in Jugoslovani, ki jih čujemo in čitamo te dni, imajo toliko več vrednosti, ker so iskreni. To trditve lahko zapišemo s popolno gotovostjo, da je točna. In to je glavno zadovoljstvo, ki ga občutimo vsi Jugoslovani in Českoslovaki, kadar se ponudi znova prilika za manifestiranje prijateljstva.

Zakaj baš prijateljstvo med CSR in kraljevino SHS je najtrdnjše osnovno sodobne politike v podonavski srednji Evropi. Lahko rečemo, da je stabilnost političnih odnosov v Podonavju pred vsem zasluga teh dveh držav; da ni prijateljstvo med Prago in Beogradom tako trdno in stabilno, bi se v Budimpešti in na Dunaju počutili vse drugače nego se sedaj. Saj si nihče ne prikriva, da je bratstvo med tema dvema slovanskima državama najkrepkejša osnova Male antante, se morajo šteti pa v prvi vrsti na račun českoslovaško-jugoslovenskih odnosov.

Prijateljstvo med nami je že preostalo lepe preizkušnje. Odeč bi bilo naštevati skupne boje v dobi Avstrije, ko smo stali v enotni fronti proti skupnemu nasprotniku avstro-madžarskemu, odeč bi bilo pripovedovati o dragoceni pobudi, ki je prihajala od českih in slovaških narodnih buditeljev do naših prvih narodnih mož v dobi preporoda. Preiskušeno zavezništvo v dobi stiske, v časih, ko je šlo za obrambo nacionalne eksistence pod zelo neugodnimi pogoji, je najmočnejša vez, ki se ne preživi nikdar. Danes smo tako mi, kot Českoslovaki v neprijetno ugodnejšem položaju; svobodni nacionalni državi, ki smo si ju priborili v skupnem boju, je garancija našega narodnega obstoja v bodoče.

Naši in českoslovaški interesi se nikjer ne križajo; ni skoro vnanjepolitičnega problema, pri katerega reševanju bi bilo Pragi neprijetno, kar gre nam v korist in obratno. Gospodarski odnosi med obema državama morda niso še taki, kakor si želimo na obeh straneh, ali to je ruho poglavje, kjer se sklepajo pogodbe s pametnim, to se pravi egoističnim prevdarmom in ne le po srcu. Naših pristranih medsebojnih stikov, političnih in kulturnih, ne more to motiti niti najmanj.

Pred nami je še velika bodočnost. Svetovna vojna, ki je utemeljila svobodo in samostojnost slovanskih narodov, pomeni šele ustvaritev osnovne za bodočnost. Sedaj pride poglavito delo. Dobro se zavedamo, da pridejo še hude preizkušnje; faktorji, katerim je bilo treba izvit iz oblasti naše teritorije, se gotovo še ne smatrajo za definitivno premagane in nedvomno bomo doživeli poskuse, izsiliti reakcijo, če ne v polni meri, pa vsaj deloma. In ti poskusi se ne bodo tikali niti samo ene, niti samo druge države, marveč vedno vseh; nesreča ene bi pomenila vedno hkrati nesrečo druge. V tem je zanesljiva osnova, da naše prijateljstvo ni in ne more biti od danes do jutri.

Ali ne gre le za defenzivo. Gre poleg tega za velike pozitivne stvari. Naša življenska nloga je, da damo Evropi, da damo svetu nove kulturne vrednote, ki bodo produkt slovenske rase. Nehote se oziramo pri tem na Rusijo, v kateri gledamo slejkoprej prazvir slovanske kulture, na njene še ne izrabljene duševne zaklade. Katerih je svet dobil šele prve darove. Naslopitev na Rusijo, na rusko duševnost in materijalnost, je osnova naše bodoče definitivne nacionalne, kulturne in politične orientacije.

To je naš program in prav tak je program Českoslovakov. Zato lasno razulizira iz tega, da se bosta CSR in kraljevina SHS našli tesno skupaj, kadar pride čas, da obe podasta roko velikemu vzhodnemu bratu.

Tudi za ta končni cilj se utrjuje osnova v sedanjih českoslovaško-jugoslovenskih dneh.

O čem govori Zagreb

Radí «španke» miss Jugoslavija ne more v Berlin. — Hazardna igralnica v laških rokah. — Divjaške pohotnosti.

Gdč. Štefica Vidačičeva doživlja po svojih uspehih smolo. Ravno zdaj, ko bi morala nastopiti svoj izvojevani angažman v Berlinu, jo je španka prikovala na posteljo. Ravateljstvo «Fanameta» v Berlinu je že s par brzojavkami urgiralo njen prihod. Včeraj je prišel ponoven brzojav na zagrebško agencijo «Fanameta», ki zahteva, da mora Štefica biti 21. t. m. brezpogojno v Berlinu. Potemtakem bi morala Štefica odpotovati iz Zagreba najkasneje v soboto 19. t. m. Zdravstveno stanje pa je zaenkrat tako, da Štefica ne more iz postelje. Ni pa izključeno, da bo navzile temu odšla v Berlin. Menda v spremstvu zdravnika?

Kakor se doznava, bosta Miss Polonia in Miss Jugoslavija pred angažmanom morali v Berlinu dovršiti kratek tečaj o filmu in filmskem delovanju. To na stroške «Fanameta», nakar bosta dobili pogodbe za šestmesečni angažma.

V zagrebškem Grand - hotelu že dolgo posreduje hazardna igralnica z ruleto. Kot njen lastnik figurira poseben ožji klub, ki se je organiziral s ciljem, da bo podpiral vsa zagrebška športna društva. Klubu načeluje odlična zagrebška radikalna glava, kar sicer da razumeti, kako je klub dobil «izredno» koncesijo za hazardne igre, ki so v naši državi po vseh pozitivnih zakonih zabranjene. Toda strašnejše je dejstvo, da je zagrebški klub samo zunanja etiketa, dočim dejansko vodijo igralnico pritepen-

ci, deloma iz Italije, deloma iz Dunaja. Listi navajajo konkretne podrobnosti o podzemni izkoriščanju posameznih igralcev, ki so podlegli izkušnji. Se nedavno noč je neki zagrebški mešan iz gubil na ruleti ogromno svoto. Ko je ostal brez denarja, je moral nakazati bone in podpisati menice, da je lahko dalje igral.

Igralnica je postala prava špelunka za eksploatacijo in demonično rušenje celih premoženj. Posluje seveda precej «plodno», ker je baje na njej interesiranih deset raznih društev, sportskih in drugih. Člani teh društev, njihovi znanci in drugi petični navneži krmijo z zabranjenimi igrami — mošnjo pritepenih elementov.

V novinah se javljajo apeli, naj oblast igralnico zapro, glavne «maherje» pa poženejo preko meje, da Zagreb očisti tudi teh sumljivih tipov. A to tržčas niti ne bo šlo zlahka. Že so se namreč začele množiti intervencije pri «odličnih» predstavnikih neke «velike» stranke, naj igralnica dalje ostane nemotena...

Slovenka Cilka V., stara 20 let, je v Zagrebu nameščena v neki prodajalni. Minulo nedeljo se je z neko svojo tovarišico podala na sprehod proti Černo-mercju. Na povratku je Cilka sama krenila preko livade proti Invalidskemu domu. V mraku so jo zasledovali trije mladeniči, jo začeli nadlegovati in kon-

čno pretepati. Vrgli so jo na tla in vsi trije zapored zlorabili.

Med borbo z napadalci se je Cilka prišla za bodečo žico na bližnjem platu. Železno trnje ji je presekalo roko in jo krvavo ogrebalo na desni nogi. Razen tega so ji zločinci zadali več kontuzij po licu, po hrbtu, desnem kolenu in vratu. Vsa zlomljena se je vrnila domov brez klobuka in ročne torbice z denarjem. Šele v sredo popoldne je lahko vstala iz postelje in šla zločin prijaviti policiji. Takoj jo je pregledal policijski zdravnik in ji določil 14dnevni dopust, detektivji pa so se podali na lov za zločinci. Uspeh je bil nagel. Še tekom popoldneva so izsledili in aretirali vse tri napadatelje: mesarskega pomočnika Rudolfa Perje, viča, zidarskega delavca Josipa Ivančiča in mesarskega vajenca Vekoslava Orinčiča. Pri Perjeviču so v peči našli skrito ročno torbico in klobuk, kar je podalo najočitnejši dokaz o njegovi krivdi, poleg tega pa je zasliševanje do-gnalo, da je Perjevič bil glavni napadalec, za njim pa Ivančič in končno Orinčič. Izgovarjajo se s pijanostjo. Izročeni bodo na ogled državnemu pravdnstvu.

Nadalje je zagrebško redarstvo izsledilo še en gnusen zločin. Že par noči je natak Karaman na poti proti domu opazal, da v neki rupi na stopnicah Bregovite ulice prenočuje mlado dekletce. Opozoril je na to službojočega stražnika, ki je dekletce prebudil in odpeljal na policijo. Mlada izgubljenka! Pred osmi-mi dnevi je pobegnila z doma in se začela potepati po Zagrebu. Padla je v krepelj nekemu pohotnežu, ki jo je za Botaničnim vrtom oskrnil. Dekletce steje 13 let, za starše ne ve, ker so se baje med tednom nekam preselili, a pohotneža lovi policija.

Okoli polnoči, ob uri duhov, je peljal proti domu veseli in krepki rojak iz Požege Vojislav svojo izvoljenko Dorotejo, s katero se je seznanil kar tako mimogrede. Stiskajoč se sta Vojislav in Doroteja korakala po Marijinem trgu. Tu je stražnik ustavil parček in vprašal mlado Dorotejo: »Hej Dorotka, kje pa služite? Kje stanujete?« Dekle je postalo nervozno in začelo se je oklepati svoje-ga novega varuha. Vojislav je postal hud ter je stražnika pošteno nahrnil: »Sramota! Skandal! Zakaj ne pustite poštenih ljudi na cesti pri miru!« Stražnik ga je najprej vljudo posvaril, naj se ne vmešava v njegove posle, njega sicer ne pozna, pač pa prav dobro Dorotejo in bo tudi on srečen, če dekle izroči njemu v oblast. Vojislav pa je postal še bolj hud: »Doroteje ne boste peljali v arest, saj je revica komaj danes prišla iz zapor!« Stražnik je zahteval, naj se neustrašni čuvar mlade Doroteje legitimira. Vojislav pa resolutno: »Tega pa ne! Ne in ne! Bogibogme, da ne! Nisem ničesar kriv in zato tudi nikamor ne grem.« Ko je prišel še drugi stražnik na Marijin trg, je postal Vojislav bolj ponižen, ter se je skromno legitimiral. Sedaj bo imel velike sitnosti pred so-diščem radi vmešavanja v uradno poslovanje.

Lombardna posojila pri Poštni hranilnici

Poštna hranilnica daje že dalj časa posojila na obveznice 2½% ratne štete in sicer dovoljuje tako posojila posameznikom in denarnim zavodom v neomejenih količinah, v kolikor ima v ta namen dovolj gotovine na razpolago. Na vsako obveznico ratne štete v nominalni vrednosti 1000 Din da pošt-na hranilnica 250 Din lombardnega posojila. Ta posojila se sicer načeloma dovoljujejo samo za dobo 3 mesecev, vendar se lahko vanje tri mesece podaljšajo. Za vsako lombardno posojilo zaračunava poštna hranilnica obresti po 7% in provizijo po ¼% (ob-resti in provizija se plačujejo trimesečno v naprej), razen tega pa še kolikovina po tar. post. 19 zakona o taksah. Razen na označene obveznice daje poštna hranilnica lombardna posojila tudi na obveznice 7% drž. investicijskega posojila, vendar to le drž. uradnikom in vpkolencem, volnim in invalidom ter duhovnikom. Na vsako obvezni-co 7% invest. posojila v nominalni vrednosti 100 Din se dobi posojilo 50 Din. Ostali pogoji za posojila na te obveznice so isti kakor za lombardna posojila na obveznice ratne štete. Podrobnejše informacije o teh posojilih daje podružnica poštne hranilnice v Ljubljani.

nici. Omenil je pa tudi vse, kar je izvedel privatnim putem.

Nad tihim kamnolomom je pel kos in drevesa so šumela v prvem zelenju. Nebo je bilo čisto kakor okno pred prazniki.

Gori, na kraju kamnoloma, je ležal mlad mladenič in gledal doli na leseno bajto, okrog katere so skakali psi in sr-dito lajali. Iz bajte je stopil neznanec, nekoliko starejši od onega nad kamnolomom, in poklical pse. Ker pa niso ne-hali lajati, se je ozrl po okolici. Opazil ni ničesar, ker se je mladenič nad kamnolomom pravočasno skril.

Tisti dan pri pred bajto niso hoteli umakniti. Zagnali so se večkrat srdito lajanje, tako da je moral neznanec opetovano stopiti iz bajte in jih miriti. Vsakokrat je pritisnil mladenič nad kamnolomom glavo previdno na zemljo, vzel dalnogled in napeto opazoval prebivalca lesene bajte.

Tako se je približalo poldne in v mestu so zatulile sirene. Tulile so ob eni in pol dveh. Tedaj so se zopet od-prla vrata lesene bajte in mladi mož je odvezal vse pse ter stopil na cesto. Bil je srednje postave, ozkih ramen. Njegov obraz je bil neobrit in izpod majh-nega klobučka so mu štirili skuštrani lasje. Tudi po obleki se ni odlikoval od

Prosveta

Gostovanje Zalewskega

Snoči je odlični ruskopoljski gost nastopil drugi v svoji najboljši operni partiji, ki mu prinaša slavo po vseh odrih, koder nastopa. Kakor lani v novembru je tudi snoči fascinal in do skrajnosti navdušil naše občinstvo s sijajno svojo igro ter s svojo pevsko umetnostjo. Zlasti se je odlikoval v ope-nah a carjevičem; prizor z vizijami na Kremlju je prinesel elektno, a lani iskrenejše, silno pretresljivo pa je bil tudi pot v sceni umiranja in smrti. Zel je seveda viharo odobravanje in bil po zaključku opere pozvan nešteto krat pred zastor.

V ostalem je bila predstava boljša od lanske; le zbor v Pimenovi sliki je bil preveč oddaljen in se zato ni dovolj uveljavil. Izvreden kakor vselej je bil Pimen g. Beteta, čegar idealno izgovarjanje besedila in mojstrsko fraziranje ob zvonom podajanju tonov je znova našlo vsesplošno priznanje. Izborna Marina v nastopanju in spevu je ga. Thierry-Kavčičeva, polno zadovoljive gg. Loviščeva, Potučkova in Ribičeva, mož-na pa se je uveljavila zopet s svojo karak-terno komiko in jasnim spevom original Varlaam g. Zupana. Grigorija je pel g. Ko-vač, ki je bil v petju in igri jako zadovoljiv, okusno in simpatično izrabljajoč svoja srel-stva. Šulskega je podal g. Knitl prav dobro ter znova pokazal, da je eminentno uporab-sila našega ansambla. G. Banovec kot blaznik je zanimiv in zelo prijeten. Zbor se je držal prav vrlo, bojarjem pa bi želeli v prvi sklini nekaj več prozne igre, a orke-ster pod vodstvom g. ravatelja Polića je bil izvrsen. V cellem prav zadovoljiva pred-stava.

G. Zalewski nastopi še dvakrat. Ka-kor že javljeno, bo pel v soboto zvečer naš odlični gost naslovno vlogo v Verdijevi operi »Rigoletto.« Kritike hrvaških in ita-lijanskih listov ne morejo prehaliti prav te njegove kreacije, prvovrstne v pevskem in še posebno v igralnem oziru. Kot Boris Godunov si je v četrtlet na mah osvojil vsa srca, občinstvo je spremljalo vsak nastop z napeto pozornostjo, navdušenje se je manifestiralo v burnih aplavzih. Gospoda Za-lewskega sta prisrčnost in zanos naše pu-blike izredno presenetila, in izrazil se je, da imamo tako vroče občinstvo, kakor smo v Italiji. — Upravi se je posrečilo pridobiti umetnika, še za eno gostovanje v nedeljo popoldan. Pel bo vlogo Tonja v enodejanki »Pagliacci.« Predstava je mišljena kot ljud-ska predstava po nižnjih cenah, da bodo imeli priliko uživati visoko pevsko in igral-sko umetnost Zalewskega vsi, tudi izven-ljubljanski krogi.

Sport

— J. N. S. odklonil tekmo Jugoslavija-Egipt. Kakor smo že poročali, je egiptovski savez stavil J

Dnevne vesti.

V. Ljubljani, dne 18. februarja 1927.

— **Nalezljive bolezni v mariborski oblasti.** Uradno statistično poročilo navaja, da je bilo 7. t. m. v mariborski oblasti 116 slučajev gripe, največ slučajev je bilo v srezi Dolnji Lendavi (32), v ptuškem srezi (52) in v mestu Ptuj samem (25). Dalje je bilo 9 slučajev tifuznih bolezni, 34 škrlatinke, 1 ošpic, 7 davice in 9 slučajev dušilnega kašlja.

— **Iz zdravniške službe.** V imenik Zdravniške zbornice za Slovenijo sta vpisana dr. Aleksander Rituper, zasebni zdravnik v Kostanjevici (Prekmurje) in dr. Edvard Jemec, zasebni zdravnik v Ljubljani.

— **Razpisana službena mesta.** Razpisano je mesto pisarniškega uradnika pri okrožnem sodišču v Mariboru. Prošnje do 15. marca t. l. na predsedstvo okrožnega sodišča v Mariboru. Dalje ste razpisani mestni pisarniški uradniki pri okrajnih sodiščih v Črnomlju in v Kočevju. Prošnje do 12. marca t. l. na predsedstvo okrožnega sodišča v Novem mestu.

— **Spremembe pri gledališčih.** V prosvetnem ministru pripravljajo večji ukaz glede sprememb pri vodstvih naših gledališč. Med drugimi bosta upokojena Branislav Nušić, upravnik Narodnega gledališča v Sarajevu in Petar Konjović, upravnik Narodnega gledališča v Osijeku. Na Nušićovo mesto v Sarajevu bo imenovan Radoslav M. Vesnić.

— **Iz državne službe.** Trajno je upokojen višji davčni upravitelj v Kostanjevici Ivan Gorjup, za pošto uradnico v Čazmi je imenovana kontraktualna poštarica Joka Gole.

— **Carinarnica Dravograd-Meža.** Finančni minister je odredil, da se bo imenovala glavna carinarnica v Dravogradu v bodoče glavna carinarnica Dravograd-Meža.

— **Ustavitev konkurznega postopka.** Konkurs glede Ljubljanske posojilnice je bil od deželnega sodišča ustavljen, ker ni nobenega premoženja. Vlagatelj so izgubili vse premoženje do zadnjega vinarja. Kakor smo informirani, znašajo pasiva za vodo okoli 3 milijone Din.

— **Občinsko dete.** Podobno usodo, kakor neboljznik v znanem Nušićevem romanu, preživlja poldrogolletni Branko, sinček služkinje Marije Domanjok. Nezakonska mati je fantka te dni položila v delavnico čevljarja Štefana Ožbota v Kuštojli pri Zagrebu. Ker Ožbolt ne priznava očetstva in vodi pravdo, je otroštvu izročilo fantka občinskemu uradu v Vrabčah, ta pa neki starki v oskrbo. Polica je iztaknila nezakonsko mater in jo priporočila nekaterim posredovalcem, da najdejo službo, kjer bo Domanjokova lahko oskrbovala sebe in otroka.

— **Cerkvene miši.** V nekaterih zagrebških cerkvah so se zadnje dni izvršile različne tatvine na škodo pobožnih cerkvenih obiskovalcev. V jezuitski cerkvi je bila Slavi Minkovi izmaknena torbica z raznimi vrednotami, v cerkvi usmiljenk pa je cerkvena miš odledila Katarini Junkovičevi koženo torbico, vredno 1000 Din.

— **Dva poskušena samomora v Zagrebu.** Zagrebška kronika je včeraj zopet zabeležila dva poskušena samomora. V prvem slučaju gre za tragedijo ruskega emigranta, bivšega huzarskega polkovnika Vladimirja Bektejeva. Bektejev se je ustrelil v stanovalju svojega brata v prsi. Rabil je pri tem takozvani »dum-dum«-naboji, ki mu je strahovito razmesaril vse prsni koš. Rešila postaja ga je odpeljala v bolnico, a vse bolnice so odklonile njegov sprejem, češ da nimajo prostora ali pa ne denarja. Končno je s težavo uspelo ranjenega Ruso spraviti v bolnico usmiljenih sester. — V zagrebški listi se zgražajo nad škandaloznim postopanjem v bolnicah in pripominjajo, da postajajo razmere nevedrje. — V gostilni Miksu v Strossmayerjevi ulici si je precezal žile na desni roki Karlo Sulc, reducičan član narodnega gledališča. Prepeljal so ga v bolnico. — V obeh slučajih je bil vzrok poskušene samomora beda.

— **Pomiloženje na smrt obsojenega razbojnika.** Pred sodiščem v Osijeku je bil nedavno obsojen na smrt na večalnih razbojnik Ivan Gulin, ki je skupno s svojo tolpo izvršil roparski umor ter več roparskih napadov in vlovov. Včeraj je kralji na predlog ministra pravde Gulina pomiloštil na 20 let težke ječe. Gulinov bratranec, Joža Gulin, ki je bil istokot obsojen na smrt, je bil že popreje od stola sedmorice pomiloščen na 20 let ječe.

— **Zasačen tihoapec.** Da se v Italijo preko Sušaka na vse mogoče načine tihoapci stare avstrijske srebrne krome in golinarje, je že stara stvar. Vendar finančni in carinski organi budno pazijo na tihoapce in često se jim posreči, da zasačijo »kontrabantarje« z bogatim plenom. Tudi te dni so imeli carinski organi srečo. Med vojnjo Zagreb-Sušak je carinik Branislav Pugljič v vlaku aretirati delavca Ivana Gašparja, ki se mu je zdel sumljiv. Pri telesni preiskavi Gašparja je carinik našel okoli pasu skritega srebrnega denarja v teži 25 kg. Bilo je 1771 komadov srebrnih krom, 936 forintov in 213 komadov petkromskih tolarijev. Gašpar je izjavil, da je denar last Konstantina Lovrića iz Kriemeja. Denar je bil zaplenjen, tihoapec pa izročen carinskemu sodišču v nadaljino postopanje.

— **Hazardna igranica trgovskih akademikov.** Dilaki trgovske akademije v Subotici so v nekem zavrženem lokalu na periferiji osnovali svojo igranico. Sestajali so se vsak popoldan in hazardirali pozno v noč. Profesorji so zadnje čase opazovali številno izostajanje dijakov in nazadovanje v učenju. S pomočjo policije je ravnatelstvo iztaknilo igranico ter predvčerajšnjem izključilo osem dijakov iz zavoda.

— **Tatvina »ordena« in drugih dragocenosti.** Milivoju Prediću je neznani zmovalnik na poti od Subotice do Beograda ukrad-

del zavoj, v katerem se je nahajala šatnja z redom sv. Save I. r., trije nizi biserov, dijamantna igla, antilni uhani iz slovine, dve dragoceni broši in 1 starinska ogrlica. Tatu izsleduje vsa policija v državi.

KONGRES NARODOV. — velika maskerada Sokola I. na Taboru 26. februarja

Iz Ljubljane

— **Vodstvo avstrijskega konzulata v Ljubljani** je po odhodu gen. konzulata g. Strautza, ki je Ljubljano že zapustil, prevzel kot gerent višji revident konzulata g. Josip Stradner.

— **Iz Predavanja v Pravniku.** Ker je danes, v petek ob 18. pop. na Juridiki fakulteti nastopno predavanje g. dr. Albina Ogriša, odpade današnje predavanje v Pravniku. Zato se bo vršilo predavanje g. univ. prof. dr. Lapajeta »O avtorskem pravu« prihodnjega srede, dne 23. t. m. ob 18. pop. na sodišču soba št. 79.

— **Iz Javno predavanje o Zofki Kvedrovi Demetrovič.** V nedeljo dop. ob 10. predava ga. Minka Govekarjeva o pokojni jugoslovnski, silno plodoviti pisateljici in publicistki Zofki Kvedrovi. Predavanje se vrši v vseučiliški dvorani in je vstop vsakomur prost. Predavateljica poda na temelju naravnost ogromne korespondence pokojničine z nemškimi, češkimi, srbsko-hrvatskimi in slovenskimi literati in novinarji ter s pomočjo preostalih, še neobjavljenih pokojničinih rokopisov obrisi njene dela, borbi in trpljenja prebogačega življenja. Zofka Kvedrova je bila nedvomno izredno nadarjena, v tujni priznana samorasla pisateljica, moderna feministka širokega obzora in kot publicistka duhovita in goreča Jugoslovenka. Na predavanje opozarjamo naše literarne kroge, višjo srednješolsko mladino ter vso inteligentno publiko.

— **Iz Za kongres narodov, maskerado Sokola I.** Je že doslej prijavljen več prav izbranih skupin. Iz dopisov, ki jih prirediteljni odbor prejema iz zunanjih krajev, se pričakuje tudi znatna udeležba iz bližnjih krajev ob železniških progah. Ker je vstopnina nizka (Din 15.—odnosno 20.—), je ugodna prilika za dobro in ceno zabavo. Kot kažejo prijave, bodo najmočnejši zastopniki slovanski narodi, pristop pa imajo vobče vse ekusne maske. Reklamacije za vabila naslovite na Sokola I.

— **Iz Prihodnja plesna vaja na Strelišču pod Rožnikom** se vrši v nedeljo 20. t. m. ob dveh popoldne. 176/n

— **Iz V društvu »Soča«** odpade to soboto predavanje. Dr. Volavsko predavanje o temi: »Kako postaneš star in ostaneš mlad« — se vrši tedaj v soboto 26. t. m. v Ljubljanskem dvoru. 180/n

— **Iz Atenske prireditve slove po okusnem aranžmaju,** ni čuda, da je došlo tudi za njeno »Predustno otroško talano« že vse polno prijav ljubkih otroških skupin in posameznikov, ki nastopajo z mišnimi točkami. Prosimo, da se legitimacije čim prej dvignejo radi točnega pregleda predpriprav v Ortopedskem zavodu Mladika. 164/n

— **Iz Gospodarsko in izobraževalno društvo za dvorski okraj naznanja svojim članicam in članom,** da je preminul dolgoletni član Slavoj Gartner. Naša dolžnost je, da se udeležimo pogreba v največjem številu. Pogreb se vrši v soboto ob 4. popoldne iz Prešernove ulice 3. Blag mu spomin, rodbini pa naše sožalje. 180/n

— **Iz Poziv neznanim stranki.** Mestni magistrat objavlja: Dne 16. februarja 1927 jutraj je poslala neka stranka po postreščku Francetu Gričarju magistratnemu nadsvetniku Francu Jančigaju v zaprtem pismu brez vsakega obvestila znesek 2000 Din. Ker mestni magistrat ne ve, v kak namen je bil denar poslan, pozivljamo doletno neznano stranko, da se tekom 8. dni, to je do 25. t. m. popoldne zgasi v mestnem gospodarskem uradu pri imenovanem uradniku in poljani, čemu je ta denar poslala, ker se bo sicer denar oddal mestnemu ubožnemu zakladu.

— **Iz Članstvu pevskega društva »Ljubljanski Zvon«** Umrli je naš vestni dolgoletni član in odbornik br. Slavoj Gartner, mož iz stare, za društvo prezasluzne garde »Zvonavešev«. Njegov pogreb se vrši v soboto, dne 19. t. m. popoldne ob 4. na 4. iz Prešernove ulice št. 3 (Mestna hranilnica) na pokopališče k sv. Križu. Udeležimo se ga korporativno (moški in ženski zbor) z zastavo pokojnemu vzornemu članu pa ohranimo v naših srehi hvaležen spomin! Odbor »Ljubl. Zvona«.

— **Iz Ples v slovanskih nošah.** Opozarjamo še enkrat zainteresirane, da se sprejemajo prijave noš do vključno srede popoldne v tajništvo »Ženskega odbora »Jadranske Straže«, Kolodvorska 34/I. S tem pa ni rečeno, da kdor se ne prijavi, ne bo smel priti na ples. Odbor bo svoj program ne glede na to izvedel in posetnike v nošah isti večer uvrščal. S predhodno prijavo nam je pač delo olajšano. Dnevno nam prihajajo prijave izven Ljubljane ter se ob enem izraža zadovoljstvo občinstva nad našo idejo, prireditelj enkrat ples te vrste. Obeta se nam tudi veliko radovednežev, posebno izvedencev in pogledu narodnih noš in upamo, da se nam bo tudi galerija napolnila. Ženski odbor J. S.

— **Iz Novo prometno pisarno,** ki bo posredovala predvsem prodajo in nakup stavbišč ter zgradb in oddajo stanovanj, je otvorilo Prvo društvo hišnih posetnikov v Ljubljani. Pisarna, ki ne bo stremela za dobičkom, bo lahko postala važen regulator na trgu nepremičnin in glasi pri posredovanju oddaljenim stanovanj. Lahko pa bo odločilno vplivala tudi na najemnike, ker je v eminentnem interesu hišnih po-

sestnikov samih, da kar najbolj omejijo ekscese, ki se jih je bati po ukinitvi stanovanjske zaščite. Zato pozdravljamo novo prometno pisarno, interesente pa opozarjamo na inerat v naši današnji številki.

— **Iz Sokolskega društva v Stepanji vasi** priredi v nedeljo dne 20. t. m. družabni večer z godbo in plesom pri bratu Francetu Kregarju — Čerinu v Stepanji vasi. Začetek ob 4. uri. K obilni udeležbi vabi odhor.

— **Občni zbor Udruženja tobačnih trafikantov** za Slovenijo se vrši v nedeljo 20. t. m. ob petih popoldne v Ljubljani v gostilni pri Mraku, Rimska cesta št. 3. Trafikantle, vaša dolžnost je, da se vsi udeležite tega velevažnega zbora. 178/n

— **Iz Bučne olje I-a najpogostejša ima Kolšek.** Dunajska cesta 47. 89/L

— **Nogavice, vesenine in šopne robe** ku pite najceneje v trgovini Osvald Dobeier, Ljubljana. Pred školijo 15 in Sv. Jakoba trg 9. 40/L

— **Iz Nezgoda.** Pristni Ljubljancin, 64-letni Miha Voljska, se je snoči voljskoval z demonom alkoholom. Miha je drugače brez pravega stanovanja in uradno je ugotovljeno, da večinoma stanuje v hlevu gostilne pri »Figovcu«. Včeraj okoli 18 je Miha, ki je bil nekoliko okajen, na vogalu Figovčeve gostilne spodrnilo tako, da se je nekoliko pobil. Z veliko težavo so ga spravili s pomočjo stražnika v hlev. Padec za Miha ni imel težjih posledic.

— **Iz Krk in vik na Ižanski cesti.** Tam doli na Ižanski cesti je nastal v neki večji hiši, kjer stanuje več rodbin, pred dnevi pravcati vik in krik. Žena Mica se je radi neke malenkosti raztogotila nad 66letno Mariano ter začela nad njo kričati, grozeči: »Se danes moraš krmiliti, ako sem prav do smrti zaprta.« Marjana je pred njo v največjem strahu pobegnila v svoje stanovanje ter se zaklenila. Mica pa je skoraj dve uri na njo klical pred vratmi in končno začela tolči po vratih. Marjana, boječa se za svoje življenje, je pobegnila iz svojega stanovanja skozi okno, da se je tako izognila razkačni Mici.

— **Iz Drobna policijska kronika.** Včeraj ni bil nihče aretirani. Dve revni ženi sta prijavili radi tatvine premoga na glavnem kolodvoru. Nabrali sta okoli 10 kg premoga, za kar se bodeda sedaj morali zagovarjati pred okrajnim sodnikom. Prijavljene sta dve golofuji. Dalje je prijavljen slučaj nevarne grožnje, neki Voljslav je ovađen radi mešavanja v uradno poslovanje, neki mesar pa radi prestopa zdravstvenih predpisov in 5 oseb radi cestnopolijskega reda.

VELIKI PLESNI TURNIR ZA PRVENSTVO LJUBLJANE v nedeljo, dne 20. februarja t. l. v »Kazinic«.

Iz Celja

— **C Okoliška občina celjske,** zgani se vendar! Časopisi vseh vrst so že neštokrat kritizirali pota in ceste v naši ljubki okoliški občini celjske. Ta občina je menda ena istih, ki se za svoje občinske ceste prav nič ne zanima. Čisto mirno se lahko trdi, da so razne ceste tako zanemarjene, kakor menda ne v kakki najbolj okosteneli gorski vasi. Kdor ne verjame, naj se potrudimo sami na cesto od Jungerja skozi Zavadno proti apneniku v Pečovniku. Ta cesta, ki je obnem del predmestnih cest, je v takem stanju, da je to pravi škandal. Je to skrajna brezobzirnost občine napram prebivalstvu, ki je obsojeno hoditi po takih škandaloznih brozгах, uboga pa tudi živina, ki se s težkimi voljnami muči dan za dnem po tako raztrganih cestah. Mislimo pač, da bi se takih nedostatkov odpravili, če bi se na te ceste nave

To in ono

Obsodba v praškem procesu

V sredo dopoldne je bil končan proces proti osmim obtožencem, ki so manipulirali z obligacijami državnega posojila tako, da je bila država oškodovana za več milijonov. Proces je trajal osem dni in je vzbujal v češkoslovaški javnosti splošno pozornost.

Sodišče je obsodilo bivšega ravnatelja Rudolfa Fischla na tri leta, prokurista Rudolfa Horniga pa na dve leti težke ječe. Obtoženci Olivedi, Klecanda, Homula, Čejka, Freund in Melicher so bili oproščeni. Državni pravdnik se je pritožil proti preizkušni kazni. Pritok in Hornigov zagovornik je prijavil ničnostno pritožbo.

Odmevi Grosavescove tragedije

Tragična smrt tenorista Trajana Grosavescu tvori še vedno glavni predmet razgovorov v dunajski družbi in tudi listi ji posvečajo še vedno cele strani. Iz dosedanjih poročil ni razvidno, ali je bila ljubosumnost umetnikove žene upravičena ali ne in zlasti, ali je imel Grosavescu res intimnejše razmerje z dotično damo dunajske družbe, ki se je povodom njegove smrti ponovno omenjala. Gre za soprogo znanega profesorja dunajske univerze, ki velja splošno za veliko gledališko in glasbeno entuzijantko, tako da je verjetno, da je tudi z

Grosavescu občevala le kot umetnikom.

Grosavescu samega popisujejo vsi njegovi znanci kot taktičnega in ljubeznivega moža, ki se je zlasti napram svoji soprogi obnašal vedno izredno kavalirsko in potrpežljivo prenašal njene histerične izbruhe. Vsi prisegajo na to, da je bil nedolžen in da je obstajala njegova nezvestoba samo v domišljiji bolestone ljubosumne soproge, ki bi jo najraje držala vedno doma.

Grosavescove soproge, ki je dobila po umoru svojega moža živčni napad, dunajska policija se ni mogla zadržati. Na vsa vprašanja preiskovalnih organov odgovorja samo, da je kriva in da je svojega moža res ustrelila. Na druga vprašanja, osobito na vprašanje, kdaj je prišla do revolverja, sploh noče odgovorjati. Morilka je duševno zelo potrta. V jetniški bolnici sedi nepremično na postelji in zre nemo predse. Uboga žena, ki je v januarju porodila mrtvo dečete, je izvršila svoj zločin najbrže pod psihozo nosečnosti.

Zadnje čase je dobila opetovano hude živčne napade. Skoro 14 dni je živela samo ob kruhu in vodi. Preiskava bo morala dognati, da-li je Grosavescu izvršila umor premišljeno ali pa samo v trenutku duševne zmedenosti. Pri tem igra veliko vlogo vprašanje, kdaj je vzela iz omare revolver. Ako ga je vzela tik pred umorom, ni mogla ravnanja premišljeno. Pevci in pevke dunaj-

ske opere se čudijo, kako je mogla ta ženska umoriti svojega moža. Po njihovem mnenju je izvršila svoje dejanje v hipni duševni zmedenosti. Grosavescu se je dal zavarovati za 10.000 dolarjev, ki bi pripadli po njegovi smrti ženi. To je najboljši dokaz, da je za svojo ženo skrbel. Vprašanje je seveda, da-li bo zavarovalnica po moževi smrti izplačala ta znesek njegovi vdovi, ki je možovo smrt zakrivila. Zakonca imata dveletno dete, ki živi sedaj v Rumuniji pri Grosavescovih roditeljih. Dete iz prvega zakonika Grosavescove žene živi pri njenih roditeljih na Dunaju.

Mehanično podaljšanje življenja

Iz Moskve poročajo o senzacionalnih poizkusih na tamkajšnjem kemično-farmaceutičnem zavodu. S pomočjo posebnih instrumentov so ruski zdravniki mehanično potom obnovili življenje v poedinih delih živalskega telesa. Tako so n. pr. spojili glavo ubitega psa s aparatom, ki je bil napolnjen s svežo krvjo. S posebnim mehanizmom so spravili kri v pasjo glavo in čez nekaj časa je mrtva glava oživila. Trepalnice so se začele odpirati in tudi ušesa so se gibala. Zdravniki so ugotovili, da notranji organi v glavi normalno funkcionirajo. Ta pojav je trajal dobre pol ure.

V prisotnosti številnih odličnih učencev so napravili poizkus tudi z neko živaljo, kateri so izrezali srce in pljuča, a je vendar ostala pri življenju. Žival so narkotizirali, ji izrezali organe in

spojili arterije z omenjenim aparatom. Brez srca in pljuč je ostala žival dve uri pri življenju in sicer na ta način, da je mehanični obtok krvi in umetno dihanje popolnoma nadomestilo oba izrezana organa. Telo je kazalo pri tem očividne znake življenja, oči so reagirale na svetlobo, ušesa so se gibala in žila odvodnica je izredno hitro utripala. Učenjaki nameravajo poizkuse nadaljevati.

Žalostne posledice bede

Kakor v večini evropskih držav, tako preživlja inteligenca tudi v Nemčiji težke čase. Povojna doba je potisnila vrednost duševnega dela tako nizko, da se morajo intelektualci z največjim naporom boriti za vsakdanji kruh. Zato ni čudo, da zabredejo mnogi na kriva pota in skušajo olajšati svojo bedo z nezakonitimi sredstvi.

O tako žalostnih posledicah bede je razpravljala te dni porota v Berlinu. Na zatožni klopi je sedel proletarski intelektualec dr. Otton Ulbrich kot tipičen pojav poveljne dobe. Odgovarjal je pred poroto za poskus umora in rop. Obtoženec, ki je bil med vojno nemški častnik in je položil doktorat iz narodnega gospodarstva, je v času inflacije izgubil vse premoženje, tako da je zašel s svojo bolno ženo v silno bedo. V obupu je sklenil napasti inkasanta neke berlinske banke. Skril se je v neki zakotni ulici in ko je prišel inkasant mimo, je pomeril nanj s samokresom in sprožil. Inkasant je bil k sreči samo lahko ranjen. Ulbrich je po svojem zločinu pobegnil, ne da bi se zmenil za denar.

Državni pravdnik je sam navajal olajševalne okolnosti in apeliral na porotnike, naj ne sodijo prestrogo. Porotniki so to upoštevali in tako je bil Ulbrich obsojen na najmanjši, po zakonu dopustno kazen, ki pa znaša še vedno dve leti ječe.

Vremenske katastrofe

Kakor smo poročali že včeraj, je divjal nad zapadno Ameriko strahovit ciklon, ki je povzročil ogromno škodo, zahteval pa tudi mnogo človeških žrtve. V državi Sierra Nevada se je utrgal ogromen plaz, ki je zasul neko kočico z 10 osebami in večjo skupino filmskih igralcev. Ti so se rešili, stanovalci kočice pa so našli vsi pod plazom in ruševinami kože žalostno smrt. Močno so bili tudi prizadeti kraji v Južni Kaliforniji, kjer je ciklon porušil več poslopij. V kraju Big Creek je lavina ubila 11 oseb. Ogromna je tudi škoda v Los Angelesu in Hollywoodu. Več hiš so morali izprazniti.

Paralelno z divjanjem ciklona so nastale tudi ogromne poplave. Mesto San Diego je pod vodo in odrezano od sveta. Skoraj istočasno, ko je potres tako težko prizadel naše južne pokrajine, Bosno in Hercegovino, je povzročil hud potres tudi na Japonskem in na Kamčatki ogromno škodo.

Iz Londona javljajo, da je megla, ki je te dni ležala nad južno Anglijo in Rokavskim zalivom, pozročila štiri milijone funtov škode, to je nad eno milijardo dinarjev.

Adolfo Albertazzi.

Trmasti paž

Srednjeveška novela.

Madonna Ginevra se je glasno smejala in razmišljala: Kaj neki je obsedlo tega fantiča?

Potem se je začela slačiti in znova se je na ves glas zasmejala: Kaj mu je prišlo na misel? Naposled je zlezla v posteljo, potegnila odejo čez glavo in ker moža ni bilo doma, je zaspala brezskrbno z nasmehom na ustnih.

Zato pa Hugo ni mogel zatistiti oči. Ako bi se bil razjokal, bi mu odleglo, ker pa ni mogel plakati, se je valjal dolgo po postelji in ni zatistil oči, dokler ni bil trdno prepričan, da je ravnal kot pravi vitez. Ko se je pa drugo jutro prebudil in se skoraj kesal svojega dejanja, je spoznal, da je bil zelo nepreviden. Misli je celo, da je storil veliko napako. Zato je skušal pozabiti vse, kar se je prejšnji večer zgodilo. Toda pozabiti ni mogel. A kako naj stopi pred madonno? Na pomoč mu je prišla velika ljubezen, ki je znova razvnela njegovo fantazijo in mu pred očmi netaktnost kot veliko junaštvo. Ni hotel vstati. Ko so ga prišli klicati, je pokazal s prstom na želoce, rekoč:

— Tu me strašno tišči. Ne morem jesti.

Drugi dan je madonna vprašala, kaj je s pažem.

— Nič ni, so odgovorili. Ne zmeni se ne za prošnje, ne za opomine. Pred-

včerajšnjim mu je prinesla služkinja skodelico svežega mleka, samo smetano, da je človeku kar srce poskakovalo; druga mu je prinesla še toplo jajce, toda on je zamižal in odklonil vse te dobrote. Pozneje je bil pri njem tudi komornik in mu ponujal grozd z debelimi sladkimi jagodami. Nekaj časa ga je požiral z očmi, potem ga je pa odločno odklonil.

Tedaj je odšel komornik v sobane, kjer je madonna Ginevra krpala staro krzno. Pela to pot ni. Pospravil je nekatere stvari v sobi in dejal tiho, kakor da govori sam pri sebi.

— Gospod se vrne, pa ne bomo veselili.

— Zakaj ne? — je vprašala gospa s prisiljenim navdušenjem.

Komornik je odgovoril: — Hugo bo umrl. Niti kapljice vina ne more več pogoltniti.

Madonna Ginevra je zardela. Vstala je in odšla v paževo sobico. Paž je ležal z zatisnjenimi očmi, ker je bil že tako lačen, da se mu je v glavi vrtele. Njegov obraz je bil izmučen in pepelast siv. Ko je zaslišal korake, je odprl oči in spoznal damo.

— Paže Hugo, ali spiš? — je vprašala nežno.

— Za božjo voljo, madonna, usmilite se me! — je odgovoril s slabim glasom. Ogorčena nad njegovo trmo je vzkliznila:

— Na ta način si nikoli ne zaslužiš mojega usmiljenja. To je torej tvoje plačilo za vse dobrote, ki ti jih izkazuje

gospod? To je torej ljubezen, katero mu vračaš? Le čakaj, da se vrne ...

— O, ko bi se vsaj že vrnil! — je vzdihnil Hugo.

— Ko se vrne, ga pograbi jeza in vse kosti ti premakasti.

— Toda jedel kljub temu ne bom, — je izjavil Hugo.

Dama je odšla z namenom povedati vse svojemu možu, čim se vrne. Ko je pa sedla zopet na klop ob steni in začela šivati, se je nenkrat zbala, da bi je mož ne pokaral, ker je tako lahko miselno dražila paževo strast. Ako mu pa utaji resnico, ji utegne očiti, da ni poslala po zdravnika in da ni poskrbela za zdravljenje. Sirota ni vedela, kako bi se izmuznila iz te zagate.

Nenkrat so zabobeli v daljavi rogovi in opoda je prišel z obvestilom, da se bliža grajski gospod z gosti.

— Morda ga mine trma, ko zagleda gospoda, — je razmišljala madonna Ginevra.

In ko je bila miza pogrnjena ter se šibila pod obilico najboljših jedstev, je poklical gospod pažu. Tedaj mu je gospa rekla:

— Že tri dni se noče dotakniti nobene jedi. Poizkusite sami, morda se spametuje.

Mož je vstal od mize in odšel k pažu. Gospa je šla za njim.

— Kaj ti je? — je vprašal že na pragu.

Hugo je odgovoril: — Čutim nekako težo tu v želodcu, tako, da ne morem jesti.

— To ni res! — je odgovorila dama.

— Ni res! Pri tej bolezni, ki tare njega, bi prav lahko jedel.

Potem se je obrnila k pažu, rekoč:

— Zdej mu pa povem, zakaj se že tri dni postiš. Ali boš jedel?

— Kar povejte, jedel pa le ne bom, — je odgovoril in lovil sapo, da bi vsaj tik pred smrtjo zmagal. Gospod, ki mu je odkritosrčen odgovor ugajal in ki se mu je zdel zagonetni izraz na ženinem obrazu sumljiv, je v duhu že dolžil soprogo, da je grdo ravnala s pažem. Toda Ginevra je neustrašeno nadaljevala:

— Tistega dne, ko ste odpotovali, si je drznil stopiti zvečer v mojo sobo in sicer v hipu, ko sem se slačila ...

Tu je gospod spoznal, da ima paž nekaj na vesti.

— Čemu? — je vprašal nestržno.

Toda dama je znova vprašala pažu:

— Ali boš jedel?

— Paž, ki je bil sklenil umreti, je znova vzdihnil in odkimal z glavo.

— Slačila sem se, — je nadaljevala dama, — a on je prišel k meni ves razburjen ter zahteval od mene ... Le pomislite!

— Skratka! — je zakričal gospod.

— Ali boš jedel? — je ponovila dama zadnjič. In zadnjič je odgovoril paž z močnim glasom: Ne!

Tedaj bi morala dama povedati vse, toda beseda ji je obšla v grlu.

— Prosil me je, — je nadaljevala z drhtečim glasom, — zahteval je ... toda mož je slutil v njeni zadregi nekaj strašnega. Zagrabil je pažu za ramo in srdito zakričal:

— Kaj si hotel od nje?

Hugo je molčal. Iz njegovih oči je odsevala možata volja, ki jo je ljubezen tako utrdila, da je nobena grožnja ni mogla omajati. Njegova ljubezen je bila silnejša kot smrt. Bila je taka, da se je omeščalo celo madonino srce. Gospa se je bala zase in za pažu. Možev srd se je bližal vrhuncu. Še hip in katastrofa bi bila neizogibna. Gospo je premagalo občudovanje, a morda tudi ljubezen (deček se je bil razvil v postavnega fanta). Zato je odgovorila pametno in previdno:

— Hotel je od mene vašega najboljšega sokola, katerega bi ne dali nikomur, ne grofu, ne knezu, ne prijatelju. Da ga izsilil od mene, je začel gladovati.

Po teh ženinih besedah je lahko verni mož ukrotil svojo jezo. Na ves glas se je zasmejal, rekoč:

— Ako je to vzrok tvojih muk, tedaj nočem, da umreš! Jej, le jej, paž, saj dobiš sokola.

Po teh besedah je gospod odšel.

Toda dama se je pred odhodom približala pažu, ki mu je upanje oživilo in pordečilo obraz, ter je spregovorila naglo in veselo:

— Ker gospod hoče, da se potolažiš, se bom potrudila, da te tudi jaz potolažim.

In še več kot z besedami je obetala smeje z dolgim in nežnim pogledom, podobnim ljubezni polnemu božanju.

Tako je začel Hugo zopet jesti. In dobil je »sokola«.

Sreča in blagostanje nas vseh

je odvisna največkrat od srečnega slučaja. Tak slučaj lahko doleti tudi tiste, ki kupijo srečke državne razredne loterije. Zrebanje III. razreda se vrši že 7. marca.

Vsi oni, ki želijo pos